

TURIZMNI RIVOJLANISH MUAMMOLARINI NAZARIY JIHLTLARI

O'roqova Dilfuza Bahriddinovna - BDU

Turizm va mehmonxona xo'jaligi kafedrasi

I.f.f.d dotsenti

Annotatsiya: Ushbu maqolada turizmning rivojlanishi iqtisodiy va ijtimoiy taraqqiyotga asoslanganligi batafsilroq tahlil qilinga. Shu jumladan turizmning rivojlanishiga ta'sir qiluvchi ko'plab omillar orasida asosiylarini aniqlashga imkon beradi: siyosiy, iqtisodiy, ijtimoiy-demografik, madaniy-kognitiv, ilmiy va texnik.

Kalit so'zlar: Turizm, siyosiy, iqtisodiy, ijtimoiy-demografik, madaniy-kognitiv, ilmiy va texnik.

Turizm iqtisodiyotning eng yirik va dinamik tarmoqlaridan biri, dunyoning ko'plab rivojlangan va rivojlanayotgan mamlakatlari tashqi iqtisodiy faoliyatining muhim qismidir. Uning rivojlanishining yuqori sur'atlari va katta hajmdagi valyuta tushumlari iqtisodiyotning turli tarmoqlariga faol ta'sir ko'rsatmoqda, bu esa turizm industriyasining shakllanishiga yordam beradi.

Tarixan ma'lumki, insoniyatning mavjudligi qadim zamonlardan beri turli maqsadlarda sayohat qilish (savdo, urushlar, resurslarni qidirish va boshqalar) bilan bog'liq. Sayohat tushunchasining o'zi "bunday harakatning maqsadidan qat'i nazar, odamlarning kosmosdagi harakati" deb talqin qilinadi. Sayohatning bir turi turizmdir. Sayohatning alohida holati sifatida turizm aniq cheklovlar, xususiyatlar va kontseptual ma'noda ko'plab ta'riflarga ega.

Turizm so'zi ingliz tilida 19-asr boshlarida paydo bo'lgan. Uning "gastrol" ildizi "shaxsiy zavqlanish uchun individual sayohatlar" bilan emas, balki teatr kompaniyasining "sayohat" yoki "gastrol" bilan bog'lanishni keltirib chiqaradi, garchi bu so'zning zamonaviy qo'llanilishi nuqtai nazaridan bu dolzarbdir. Spirtli ichimliklar va tamakidan nafratlangan Tomas Kuk odamlarni giyohvandlikdan chalg'itish uchun ularni poyezdga o'tqazib, birinchi ekskursiyaga olib chiqdi. O'shandan beri 1841 yil 5 iyul turizmning tug'ilgan kuni hisoblanadi. - Angliya tarixidagi birinchi ommaviy temir yo'l ekskursiyasi kuni. Kasaba uyushmalari 1840-yillarning ikkinchi yarmida bo'sh vaqtlarini nima qilishni bilmagan ishchilar uchun yillik ta'tillarni qo'lga kiritgandan so'ng, Kuk ta'til paytida turizm bilan shug'ullanish va dam olishni taklif qildi. Shunday qilib, Tomas Kuk va Son dunyodagi birinchi sayyohlik agentligi keldi. Turizm tadqiqot ob'ektiga aylanganidan beri uning aniq xususiyatlarini aniqlashga harakat qilindi. Turizm sodir bo'ladigan jarayonlarni tushunish uchun turizm atama va tushunchalarini aniq tushuntirish juda muhimdir. Turizm rivojlanib, ommaviy hodisaga aylangan sari bu tushunchaning yangi talqinlari paydo bo'ldi. "Turist"

tushunchasi birinchi marta 1937 yilda kiritilgan. Millatlar Ligasi Kengashi. Ushbu ta'rifga ko'ra, bunday odam uchta xususiyatga ega bo'lgan shaxs edi:

- harakat;
- ma'lum bir joyda vaqtincha qolish;
- ish va daromad bilan aloqaning yo'qligi.

Turizmning iqtisodiy samaradorligi iqtisodiyotning ushbu sektorining boshqalarga nisbatan yuqori darajadagi avtonomligida ifodalanadi. Hozirgi vaqtda turizm iqtisodiyotning eng jadal rivojlanayotgan tarmoqlaridan biri hisoblanadi. Olim O.V.Gorsok to'g'ri ta'kidlaganidek, turizmning iqtisodiyotdagi o'rnini tushunish uchun atama tanlash, xizmatlar majmui, faoliyat turlarining yakuniy ta'rifi asos bo'ladi¹. Mintaqaviy turizm kompleksini rivojlantirish globallashtirish sharoitida turli tarmoqlar faoliyatining jahon tajribasini hisobga oladigan ilmiy tadqiqotlarga, dastur-maqсадli rejalashtirishga va rivojlangan qonunchilik bazasiga asoslanishi kerak, bu esa, o'z navbatida, turizmni rivojlantirishni taqozo etadi. bu sohada yagona kontseptual apparatning mavjudligi. I.V. Zorina va V.A. Kvartalnovaning fikricha biz turizm samaradorligining mavjud mezonlariga quyidagilarni qo'shamiz.²

Ma'naviy-axloqiy samaradorlik g'oyaviy ishonch, barqaror manfaatlar va faoliyat motivlarining o'sishidadir; axloqiy tamoyillarni va shaxsning ijtimoiy qadriyatlarga, mehnatga, oilaga munosabatini rivojlantirish.

Madaniy-kognitiv samaradorlik - bu sayyohning madaniyat qadriyatlarini, ta'lim tizimini, aholining mehnati va hayotini, tashrif buyuradigan joylardagi diqqatga sazovor joylarni idrok etishi natijasida qo'shimcha bilimlarni olish va kognitiv faollikni rivojlantirish.

Turizmning profilaktika samaradorligi sayyohlar tomonidan uch turdagi maxsus motorli rejimlardan foydalanish natijasidir: inson harakat faolligining doimiy o'sib borayotgan intensivligi bilan, maxsus motorli rejimlar boshlanishidan oldin xarakterli bo'lgan harakat faolligining barqarorlashuvi bilan. dam olish va dam olish zonasida, vosita faolligining asta-sekin kamayishi bilan.

Turizm sanoati uyushgan turizmni rivojlantirish uchun asos bo'lgan moddiy-texnika bazasiga (MTB) tayanadi. Hozirda mavjud mintaqaviy turizm MTB (mehmonxona ob'ektlari, turistik va rekreatsion xizmatlar, turdosh tarmoqlar ob'ektlari) jismoniy va ma'naviy eskirishning yuqori darajasi bilan ajralib turadi va rekonstruksiyaga muhtoj. Shu munosabat bilan xususiy sektorni turizmga jalb qilishni rag'batlantirish zarur, chunki Faqat xususiy kapitalning haqiqiy raqobatigina mintaqa

¹ О.В.Горцог Проблемы формирования понятия «туризм»//Вестникюгорскогогосударственногоуниверситета 2016 г. Выпуск 4 (43).С. 18 – 22

² Зорин И.В. Экономические аспекты стимулирования деятельности отечественных производителей туристского продукта. //Теория и практика физической культуры. 1999, №11, С.39

turizm majmuasining iste'molchilar talablari va xalqaro standartlarga mos kelishini ta'minlay oladi. Eng keskin muammo turistik transport muammosi (transport kommunikatsiyalari holati, texnik eskirish, mamlakat ichida narx siyosatini tartibga solishning bekor qilinishi) deb tan olinishi kerak. Bu holatni qisman zararsizlantirish turistik korxonalar sohasida kapitalni maqsadli birlashtirish yo'li bilan amalga oshirilayotgan integratsiya jarayonlari orqali amalga oshirilishi va shu orqali o'z transport resurslarini yaratish imkoniyatini ta'minlashi mumkin³.

Bozor iqtisodiyoti sharoitida mintaqaviy turizmni rivojlantirish axborot ta'minotining keng tarqalgan tarmog'iga tayanadi. Axborot xizmati iste'molchi uchun ham, uni ishlab chiqaruvchi uchun ham birinchi zaruratdir. Bu borada turizm statistikasi, turizm faoliyatini axborot-reklama bilan ta'minlash muammolariga alohida e'tibor qaratilmoqda. Bu sayyohlik kompaniyalari uchun aniq statistik hisobot tizimini yaratish, eng jozibador turistik hududlar va ob'ektlarni yangilangan qo'shimcha ma'lumotlar (yo'riqnomalar, turistik xaritalar, yo'l belgilari) bilan ta'minlash, alohida turistik hududlarni va mintaqaning umumiy resurslarini sertifikatlash zarurligini kuchaytiradi. Turizm o'zining o'ziga xosligi bilan xalq xo'jaligining tabiiy resurslardan foydalanishga aniq yo'naltirilgan tarmoqlari guruhida muhim o'rin tutadi. Agar xalq xo'jaligining boshqa tarmoqlari mahsulotlari iste'molchiga yetkazilsa, u holda turizm industriyasi faoliyati natijasi iste'molchilarning (turistlarning) turistik resurslar jamlangan joylarga maqsadli harakatlanishi hisoblanadi, ya'ni. turistik xizmatlardan foydalanish ular joylashgan joyda sodir bo'ladi. Shu bilan birga, boshqa tarmoqlardan farqli o'laroq, turizm industriyasida turistik resurslarni tortib olish, qayta ishlash va global miqyosda turizm resurslarining sifat va miqdoriy xususiyatlarida o'zgarishlar kuzatilmaydi. Turistik faoliyat turizm resurslarini sezilarli darajada iste'mol qilish bilan birga keladi, shuning uchun turizm ularni saqlash, iste'mol qilishni tartibga solish va takror ishlab chiqarishdan ko'proq manfaatdor. Shu bois BMT – JSTning turizmni barqaror rivojlantirish konsepsiyasi, turizmning global axloq kodeksi, Turizm Xartiyasi, shuningdek, turizm bo'yicha xalqaro konvensiya va deklaratsiyalar tavsiyalari tabiiy resurslardan ehtiyotkorlik va oqilona foydalanishni, shuningdek turizm resurslarini saqlash va ko'paytirish.

Mamlakatda turizmni rivojlantirish mavjud turizm resurslaridan maksimal va har tomonlama foydalanish imkonini beruvchi turizm turlari va shakllarini birlamchi rivojlantirishga asoslanishi kerak. Tabiiy sharoit, geografik joylashuv, tarixiy meros, turizmning moddiy-texnika bazasining rivojlanish darajasi, diqqatga sazovor joylarning boyligi, ularning uyg'unligi va o'ziga nisbatan o'ri kabi resurslarning hajmi va xilma-xilligi bilan tavsiflangan turizmni rivojlantirishning yuqori salohiyati.

³ Папирян Г.А. Экономика туризма: международные экономические отношения. -М.: Финансы и статистика, 2001 -207с.

turizmning asosiy zonalari va markazlari, turistlarning asosiy qismi uchun jozibadorlik darajasi.

Yaqin kelajakda turizm industriyasini rivojlantirishning quyidagi yo‘nalishlarini bashorat qilish mumkin:

1. Mamlakatda turizm (tabiiy, madaniy va tarixiy) resurslarining holatini hisobga olgan holda yangi turistik xizmatlar va bozorlarni yaratish va mavjudlarini rivojlantirish.

2. Turistik faoliyatni rejalashtirish va rivojlantirish, uning xavfsizligini ta‘minlashda mahalliy hamjamiyat va hududiy hokimiyat organlarini keng jalb etish.

3. Ularning har birining ehtiyojlarini tushunishga erishish va ularni qondirish yo‘llarini topish maqsadida turizm tashkilotchilari va munitsipal tuzilmalar o‘rtasidagi aloqalarni rivojlantirish.

4. Mahalliy aholi turmush farovonligini oshirish, turizmni rivojlantirishga to‘sqinlik qilishi mumkin bo‘lgan soliq, bojxona va boshqa qiyinchiliklarni bartaraf etish. Shu bilan birga, turizm xizmatlari narxlarini turistlar uchun maqbul va turizm sanoati uchun foydali darajada ushlab turishga alohida e‘tibor qaratish lozim.

5. Aniqroq marketingni amalga oshirish va xizmatlarni ilgari surish uchun ko‘proq resurslarni ajratish, turistlarning aniq guruhlarini izlash va taklif etilayotgan xizmatlar bo‘yicha ular uchun maqsadli ma‘lumotlarni tashkil etish.

6. Turizm xodimlarining kasbiy saviyasini oshirish.

Shunday qilib, biz shunday xulosa qilishimiz mumkin: turizm - bu o‘zaro bog‘liq bo‘lgan tarmoqlarning murakkab tizimini ifodalovchi murakkab, ko‘p qirrali tushuncha bo‘lib, ayni paytda faoliyat turi, dam olish shakli, xalq xo‘jaligi tarmog‘i va bo‘sh vaqtni o‘tkazish usulidir⁴.

Bir tomondan, turizm ijtimoiy-madaniy faoliyatning bir qismidir, chunki u insoniyat madaniyati yutuqlarini, tabiiy qadriyatlarni saqlaydi va atrofdagi rekreatsion, ijtimoiy-madaniy, tarixiy ob'ektlar bilan birgalikda alohida ta‘lim salohiyatiga ega bo‘lgan yangi makonni shakllantirish imkoniyatini ochadi.

Boshqa tomondan, turizmning ichki iqtisodiy tabiati turist o‘z pullarini tashrif buyurgan davlat yoki mintaqada qoldirishi kerakligini ta‘minlaydi. Turizm mahalliy turistik resurslardan foydalanishga asoslanadi va buning evaziga mintaqada yoki davlat daromad olishi kerak⁵.

“Turizm” tushunchasining mohiyatiga yanada aniqroq ta‘rifni B.R.Maricek, E.K.Safargalievlar berganlar: “Turizm deganda xalqning hayoti va madaniyati bilan tanishish maqsadida ma‘lum marshrutlar bo‘ylab tashkiliy sayohat tushuniladi.

⁴ Балабанов И.Т., Балабанов А.И. Экономика туризма. М.: Финансы и статистика, 2003.-С. 40-53

⁵ Гуляев В.Г. Туризм: экономика и социальное развитие. -М.: Финансы и статистика, 2003. 300с.

mamlakat yoki hududning geografik tuzilishi va tabiiy resurslari bilan aholi, xo‘jalik, go‘zal joylar, qadimiy madaniyat va tarixiy o‘tmish yodgorliklari”⁶.

Yillar davomida turizm yangi xizmatlarga, dam olishni tashkil etishning yangi shakllariga ega bo‘ldi va ishlab chiqarish aloqalari tobora kengayib, iqtisodiyotning kuchli tarmog‘iga, haqiqiy xizmat ko‘rsatish sohasiga aylandi, bu E.P.Puzachenko va V.A.Chernikova ta‘rifiga ko‘ra. “turizm xizmatlari va turistik talab tovarlarini ishlab chiqaruvchi va sotuvchi ishlab chiqarish, transport va savdo korxonalarini majmui”⁷.

“Turizm industriyasi” tushunchasining bunday aniq ta‘rifida, afsuski, dunyoning ko‘plab mamlakatlarida milliy iqtisodiyotning qudratli tarmog‘ini yaratishga xizmat qilgan sub‘ektning o‘ziga o‘rin yo‘q.

Yangi zelandiyalik professor Leyper (1979) turizmni quyidagi asosiy elementlardan tashkil topgan tizim sifatida qaraydi: geografik elementlar, turistlar, turizm sanoati.

Geografik elementlar, o‘z navbatida, turistlarni keltirib chiqaradigan mintaqani, tranzit mintaqani, turistik yo‘nalish mintaqasini (turistning ehtiyojlarini qondiradigan va uning transportga, tunashga, oziq-ovqatga bo‘lgan talabini qondiradigan ma‘lum xizmatlar majmuasini taklif qiluvchi hududni) belgilaydi. , o‘yin-kulgi va boshqalar)⁸.

Forscha izohli lug‘at va ensiklopediyalarda “turizm” leksemasi “dunyo bo‘ylab sayohat” ma‘nosida talqin qilinadi va bu so‘zning Yevropa tillaridagi semantik ma‘nosiga mohiyatan mos keladi. Masalan, “Dehxudo” lug‘atida “turizm” so‘zi “dunyo kezib yurgan, sayohatchi” degan ma‘noda berilgan⁹.

“Dunyo bo‘ylab sayohat qiluvchi odam” va “sayyoh” ma‘nolari bir-biriga to‘liq mos kelmaydi, chunki bu so‘z forsiy manbalarda yo‘q, ikki asosdan tashkil topgan “chaxongard” so‘zining ma‘nosi “chaxon”. ” - tinchlik va “gard, hashtan” – yurish, yangi zamon voqeligini aks ettirmaydi, shuning uchun bu ikki leksema – “chaxongard/chaxongardi” va “turizm” turli semantik yuklarni ko‘taradi.

Turizm fanlararo tushuncha ekanligi sababli bu tushuncha fanning turli sohalari olimlari tomonidan tahlil qilinadi. Ilgari turli mamlakatlarda ushbu tushunchaning semantik talqinidagi farqlar qayd etilgan va turistlar yashash joyiga qarab tasniflangan.

Milliy Amerika turizm komissiyasi (1973) mahalliy sayyohlar uchun sayohat chegarasini 50 milya qilib belgiladi. Ushbu turistik sayohatlar mamlakat ichidagi sayohatlarning barcha turlarini o‘z ichiga oladi, ish safarlaridan tashqari¹⁰.

Shu bilan birga, shuni ta‘kidlash kerakki, turistik sayohatlar ko‘lami noto‘g‘ri belgilanishiga qaramay, ularning statistik va iqtisodiy asosligi tufayli ko‘rsatilgan

⁶ Marichek B.R., Safargaliev E.K. Turistik sayohatlar tashkilotchisi. - Frunze, 1960. - b. 4.

⁷ Питер Лоуренс. Основные направления развития туризма. - 1974. - Стр. 1030.

⁸ M. Morozov. O. Kohl. Destinatsiya turizmning elementidir. Turizm: amaliyot, muammo, istiqbollari. - M.1998. - 191-bet.

⁹ Jon Li. Uchinchi dunyoda turizm va rivojlanish. Rukniddin Iftixoriy tarjimasini. – Tehron, 1999. – 54-bet.

¹⁰ Алвони, М. Основы / М. Алвони и сотрудники. 1-е изд. - Тегеран: Изд-во Бунёд, 1995. - 308 с

harakat doirasi standart sifatida qabul qilingan. Yuqoridagi ta'rif to'liq aks ettira olmaydi. "turizm" tushunchasi, chunki u ushbu kontseptsianing barcha jihatlarini qo'shimcha yoritishga muhtoj va uning ba'zi xususiyatlarini yo'qotadi. Shu sababli, "turizm" ma'nosining ta'rifi faqat ramka va hududiy tasnifni o'rnatish nuqtai nazaridan to'liq bo'lishi mumkin emas. Geografik nuqtai nazardan turizm deganda ishdan bo'sh vaqt, shuningdek, doimiy yashash joyidan tashqarida o'tkaziladigan dam olish tushuniladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Навруз-зода, Ш. Б. (2023). ЁШЛАР ТАШРИФ ЖОЙЛАРИНИНГ САЁХАТ КЛАСТЕРБОПЛИК ДАРАЖАСИНИ КРИ ТИЗИМИ БЎЙИЧА БАҲОЛАШ. " Экономика и туризм" международный научно-инновационной журнал, 4(12).
2. Shohru, N. Z. (2021). INNOVATIVE ORGANIZATIONAL FORMS OF YOUTH TOURISM DEVELOPMENT IN POST PANDEMIC CONDITIONS. Scientific reports of Bukhara State University, 5(4), 162-171.
3. Навруззода, Л. (2022). The ЁШЛАР ТУРИЗМИНИ РИВОЖЛАНТИРИШНИНГ ЗАМОНАВИЙ ТЕНДЕНЦИЯЛАРИ. ЦЕНТР НАУЧНЫХ ПУБЛИКАЦИЙ (buxdu.uz), 18(18).
4. Навруз-Зода, З. Б., & Навруз-Зода, Ш. Б. Паломничество как устойчивая туристическая основа ислама.
5. Navruz-zoda, S. (2022). METHODOLOGY AND CRITERIA FOR DETERMINING THE DEGREE OF CLUSTER FORMATION OF YOUTH TOURIST DESTINATIONS. ЦЕНТР НАУЧНЫХ ПУБЛИКАЦИЙ (buxdu.Uz), 22(22).
6. Navruz-zoda, S. (2021). СОВРЕМЕННЫЕ ТЕНДЕНЦИИ В РАЗВИТИИ МОЛОДЕЖНОГО ТУРИЗМА. ЦЕНТР НАУЧНЫХ ПУБЛИКАЦИЙ (buxdu.Uz), 7(7).
7. Kh, J. K. (2024). SMART TOURISM—AN APPROACH ASSOCIATED WITH TOURISM IN ORDER TO OBTAIN ECONOMIC BENEFITS FOR A REGION: Yangi O'zbekiston taraqqiyotida tadqiqotlarni o'rni va rivojlanish omillari. Yangi O'zbekiston taraqqiyotida tadqiqotlarni o'rni va rivojlanish omillari, 6(2), 118-122.
8. Jafarova, K. (2023). Conservation and promotion of Bukhara's historical center using digital technologies. ЦЕНТР НАУЧНЫХ ПУБЛИКАЦИЙ (buxdu.uz), 38(38).
9. Khalimovna, J. K. (2023). INFLUENCE OF LOCAL FOOD ON TOURIST MOTIVATION IN BUKHARA. Journal of new century innovations, 31(1), 121-124.

10. Khalimovna, J. K. (2023). THE ROLE OF FAMILY BUSINESSES IN THE ECONOMY OF THE COUNTRY: THE EXAMPLE OF BUKHARA REGION. Лучшие интеллектуальные исследования, 11(3), 91-95.
11. Кадилова, Ш. (2023). MINTAQADA TURIZMNING BARQAROR RIVOJLANISHIDA KADRLAR MALAKASINI OSHIRISH MASALALARI. ЦЕНТР НАУЧНЫХ ПУБЛИКАЦИЙ (buxdu. uz), 35(35).
12. Кадилова, Ш. (2023). TURISTIK OQIMNING O'SISHIDA TRANSPORTLARNING ANAMIYATI. ЦЕНТР НАУЧНЫХ ПУБЛИКАЦИЙ (buxdu. uz), 35(35).
13. Хайруллаева, Н. Н., & Кадилова, Ш. Х. (2017). ИНТЕГРАЦИЯ СТРАТЕГИИ НА СЕРВИСНЫХ ПРЕДПРИЯТИЯХ (ПРИМЕР ГОСТИНИЦ БУХАРЫ "МАЛИКА") INTEGRATION STRATEGIES AT SERVICE ENTERPRISES (Example of Bukhara "Malika" hotels). Редакционная коллегия: СВ Дусенко—доктор социологических наук, профессор НЛ Авилова—доктор исторических наук, профессор, 462.
14. Кадилова, Ш. (2023). THE ROLE OF TRANSPORT AND TOURISM PROGRAMS IN THE DEVELOPMENT OF TOURISM IN UZBEKISTAN. ЦЕНТР НАУЧНЫХ ПУБЛИКАЦИЙ (buxdu. uz), 35(35).
15. Kadirova, S. K. (2022). Improving Transport Service for the Development of Tourism in Uzbekistan. American Journal of Social and Humanitarian Research, 3(12), 27-33.
16. Sarvinoz, S., & Kadirova, S. (2021). ВАЖНОСТЬ ВЕБ-САЙТОВ И СИСТЕМ ОНЛАЙН БРОНИРОВАНИЯ В ПРОДВИЖЕНИИ УСЛУГ СРЕДСТВ РАЗМЕШЕНИЙ. ЦЕНТР НАУЧНЫХ ПУБЛИКАЦИЙ (buxdu. uz), 8(8).
17. Khabibullayevna, K. S., & Gulasal, N. (2023). THE IMPORTANCE OF NEW TRANSPORT ROUTES IN THE DEVELOPMENT SERVICE SECTOR. ОБРАЗОВАНИЕ НАУКА И ИННОВАЦИОННЫЕ ИДЕИ В МИРЕ, 16(4), 3-6.
18. Khabibulloyevna, K. S., & Ergashovna, L. M. (2022). The Importance of Developing Sustainable Tourism. Central Asian Journal of Innovations on Tourism Management and Finance, 3(4), 49-56.
19. Эргашева, А. Ф., Кадилова, М. М., & Кадилова, Ш. Х. (2020). Роль туризма народных промыслов в Бухарской области. European science, 1, 50.
20. Nematilloevna, K. N., Khabibulloyevna, K. S., & Mahbuba, K. THE ECONOMIC ESSENCE OF THE SYSTEM. NATURAL AND RECREATIONAL AREAS IN TOURISM SPHERE.
21. Кадилова, Ш. Х., & Хайруллаева, Н. Н. (2017). Интеграция стратегии на сервисных предприятиях (пример гостиниц бухары" малика"). In

- Современные тенденции и актуальные вопросы развития туризма и гостиничного бизнеса в России (pp. 462-469).
22. Kadirova, S. X. Formation Of National Attention In Innovative Education-Preschool Educational Schools. European Journal of Research and Reflection in Educational Sciences. A peer reviewed journal.
 23. Kadirova, S. H. (2018). THE SIGNIFICANCE OF TRANSPORT SERVICES IN THE TOURISM MARKETING. Студенческий вестник, (10-5), 64-66.
 24. Xayrullayeva, N., Kadirova, S., & Aripova, M. (2021). The Role of Education and Sustainable Tourism in Achieving Cost Effectiveness during a Pandemic. ЦЕНТР НАУЧНЫХ ПУБЛИКАЦИЙ (buxdu. uz), 8(8).
 25. Xayrullayeva, N., Kadirova, S., & Aripova, M. (2021). Organization of regional tourism based on tourism and innovation cluster. Центр научных публикаций (buxdu. uz), 8(8).
 26. Урокова Дилфуза Бахриддиновна, & Толипов Мухаммадали Улугбек Угли (2020). Факторы, влияющие на развитие туризма в Узбекистане. Достижения науки и образования, (3 (57)), 21-23.
 27. Ruzieva Gulinoz Fatilloeyvna, & Urakova Dilfuza Bahriddinovna (2021). THE ECONOMIC IMPORTANCE OF NATIONAL CRAFTS IN THE DEVELOPMENT OF TOURISM. Academy, (1 (64)), 52-54.
 28. Baxriddinovna, O. D., & Avazovna, A. M. (2023). IMPROVING EFFICIENCY BASED ON THE COMPANY'S EMPLOYMENT INCENTIVES. PEDAGOGS jurnali, 34(1), 33-39.
 29. Baxriddinovna, O. D. (2023). TURIZM XIZMATLAR BOZORIDA RAQOVATBARDOSHLIKNING MONIYATI. ОБРАЗОВАНИЕ НАУКА И ИННОВАЦИОННЫЕ ИДЕИ В МИРЕ, 16(2), 158-163.
 30. Урокова, Д., & Акрамова, Н. (2023). SCRUM: ГИБКИЙ ПОДХОД К УПРАВЛЕНИЮ ПРОЕКТАМИ СФЕРА ТУРИЗМА. Talqin va tadqiqotlar, 1(1).
 31. Bahriddinovna, U. D. (2021, November). Development of the Service Sector: A Comparative Analysis of National and Foreign Practices. In " ONLINE-CONFERENCES" PLATFORM (pp. 222-228).
 32. Bahriddinovna, U. D. FOREIGN PRACTICES OF INNOVATIVE DEVELOPMENT OF THE SERVICE SPHERE.
 33. Bahriddinovna, U. D. Independent researcher Bukhara State University.
 34. Bahriddinovna, U. D. DEVELOPMENT TRENDS SERVICE RENDERING IN UZBEKISTAN.